

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I betænkning nr. 809 om prioritering i sundhedsvæsenet (1977) anbefalede sundhedsprioriteringsudvalget generelt en opprioritering af den sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende indsats. Baggrunden herfor var, at behandlingen af de sygdomme, der dominerer det aktuelle sygdomsbillede, har udviklet sig til at være uhyre ressourcekrævende. Samtidig har det vist sig, at disse sygdomme kun i begrænset omfang kan helbredes gennem behandling. På linje hermed har det måttet konstateres, at det stadig øgede ressourceforbrug i undersøgelses- og behandlingssektoren ikke automatisk har givet sig udslag i en tilsvarende forbedring af sundhedstilstanden (målt ved dødelighed og middellevetid)¹⁾; dødeligheden er tværtimod stigende for visse aldersgrupper af såvel mænd som kvinder. Sundhedsprioriteringsudvalget påpegede samtidig, at det offentliges udgifter til forebyggende indsats kun udgør en meget beskedent andel (2-5 pct.) af de samlede offentlige driftsudgifter til sundhedsvæsenet, og at denne andel af ressourceindsatsen endda har været faldende i de senere år i forhold til sygdomsbehandlingsandelen.

Sundhedsprioriteringsudvalget anbefalede, at den forebyggende indsats udbygges ikke blot i sundhedssektoren, men *i alle de samfundssektorer, der rummer særlige risikofaktorer for sundheden*. Dette gælder eksempelvis arbejdsmiljøet, trafikmiljøet, det omgivende miljø samt boligmiljøet. Baggrunden herfor er, at de sygdomme m.v., der i særlig grad præger befolkningens sygdomsmønster, er sygdomme og andre lidelser som hjerte-kar-lidelser, kræft, psykiske lidelser, psykisk betingede fysiske lidelser, arbejds- og trafikulykker og arbejdsbetingede lidelser, der i vidt omfang er en følge af det moderne samfund. Sundhedsvæsenet bør imidlertid have en central rolle i tilrettelæggelsen af samfundets forebyggende indsats, dels som repræsentant for den sundhedsmæssige sagkundskab, dels fordi det navnlig er indenfor sundheds-

væsenets område, at sundhedsskader hidrørende fra andre samfundssektorer konstateres.

Prioriteringsudvalget fremhævede endvidere betydningen af, at der hos det enkelte menneske skabes forståelse for og bevidsthed om, at det selv har betydelige muligheder for at påvirke sin og andres sundhedstilstand og dermed et medansvar for denne. Uden en sådan forståelse vil der være en nærliggende risiko for, at store dele af den forebyggende indsats ikke vil blive effektiv, fordi befolkningen mangler viden og motivation til egen indsats, som ofte er forudsætningen for gode resultater af forebyggende foranstaltninger.

Med hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af en sundhedspolitik med øget vægt på sundhedsfremme og forebyggelse fandt prioriteringsudvalget det nødvendigt, at der etableres et tæt samarbejde på tværs af samfundssektorer og faggrænser. Udvalget henviste navnlig til, at den nære sammenhæng mellem på den ene side forebyggelse og på den anden side presset på sundhedsvæsenet ikke altid erkendes i den enkelte sektor uden for sundhedssektoren. Som følge deraf undervurderes ofte såvel den sundhedsmæssige som den samfundsøkonomiske værdi af forebyggende indsats med det resultat, at indsatsen prioriteres tilsvarende lavt i forhold til den pågældende sektors primære formål. Prioriteringsudvalget tilkendegav tillige, at et samarbejde på tværs af samfundssektorer og faggrænser måtte formaliseres, hvis man skulle opnå en samlet, løbende vurdering og planlægning af sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende foranstaltninger. I et sådant samarbejde måtte inddrages en bred ekspertise, der ikke bare dækker sundhedsfaglig, men også pædagogisk, social, teknisk og anden specialviden. Da ingen eksisterende organer incl. sundhedsstyrelsen dækker en så bred fagkundskab, foreslog udvalget, at der nedsættes et nyt selvstændigt centralt råd for sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse, et forebyggelsesråd.

Rådet skal som hovedopgave foretage en løbende, kritisk vurdering af eksisterende forebyggende foranstaltninger og foreslå nye foranstaltninger til sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse. Med